HÄMEENLINNA
Miemala
arkeologinen tarkkuusinventointi asemakaavoitettavalla alueella Palvaanlinnan muinaisjäännösalueen vierustalla ja Pullolassa
2023

Juuso Koskinen

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Hämeenlinnan kaupunki
Arkkitehtitoimisto Kristina Karlssonin välittämänä

Sisältö

Perustiedot **2**
Kartat **3**
Tarkkuusinventointi **5**
Tutkimusalue ja maastotyön menetelmät 5
Palvaanlinna **7**
Pullola ja tutkimusalueen historiallinen aika **7**
Miemalantie 9
Tulos **10**
Lähteet **10**
Tutkimusalue vanhoilla kartoilla **11**
Koekuopat **17**

Kansikuva: Koekuoppaa dokumentoidaan Palvaanlinnan edustalla. Kuvattu kaakkoon.

Perustiedot

Alue: Pientaloalueeksi asemakaavoitettavat peltoalueet Hämeenlinnassa, Miemalantien ja Vihtavuorentien kumminkin puolin Pullolassa ja Palvaanlinnan (mj-tunnus 109010054) kiinteänä muinaisjäännöksenä suojellun mahdollisen linnavuoren vieressä.

Tarkoitus: Selvittää Pullolan tilan maankäytön historia sekä tehdä pintapoimintaa, metallinilmaisinharavointia ja koekuopitusta maastossa, että voidaan selvittää, onko alueella muinaisjäännöksiä tai muita suojeltaviksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

Maastotyö: 26.–27.4. 2023.

Tilaaja: Hämeenlinnan kaupunki, Arkkitehtitoimisto Kristina Karlssonin välittämänä.

Tutkimukset: Palvaanlinnalla inventoinnit Voionmaa 1935, Sarasmo 1939, Saukkonen 1984 ja Seppälä 1999. Muualla alueella ei tiettävästi aiempia tutkimuksia.

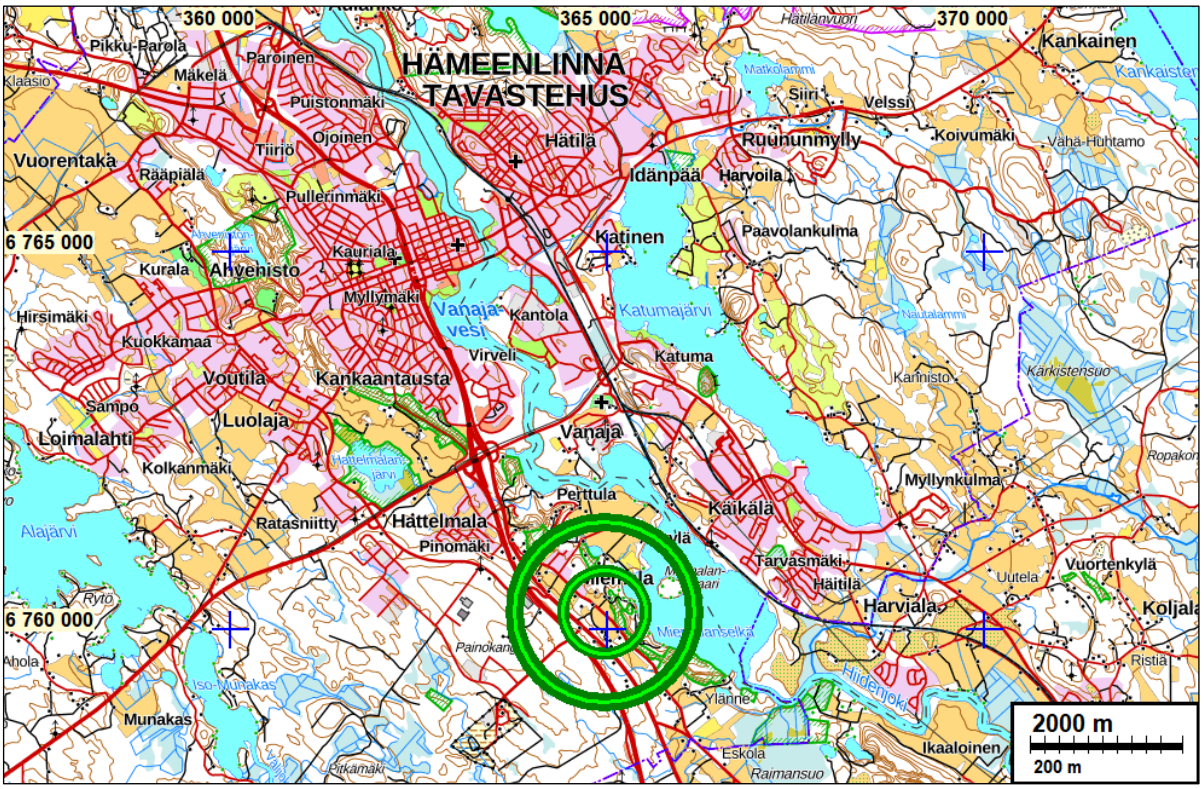
Tekijät: Tutkimuksen johtaminen ja raportointi Juuso Koskinen, maastotyössä apuna Alexander Bakhia ja Tomi Kuljukka.

Löydöt: Sekoittuneesta nykyaikaisesta kyntökerroksesta 1747 raha, nykyaikaiselta vaikuttavaa koristeetonta posliinia (1 kpl), vihreää suurikuplaista astialasia (1 kpl), rautaisen saranan katkelma. Löytöjä ei talletettu.

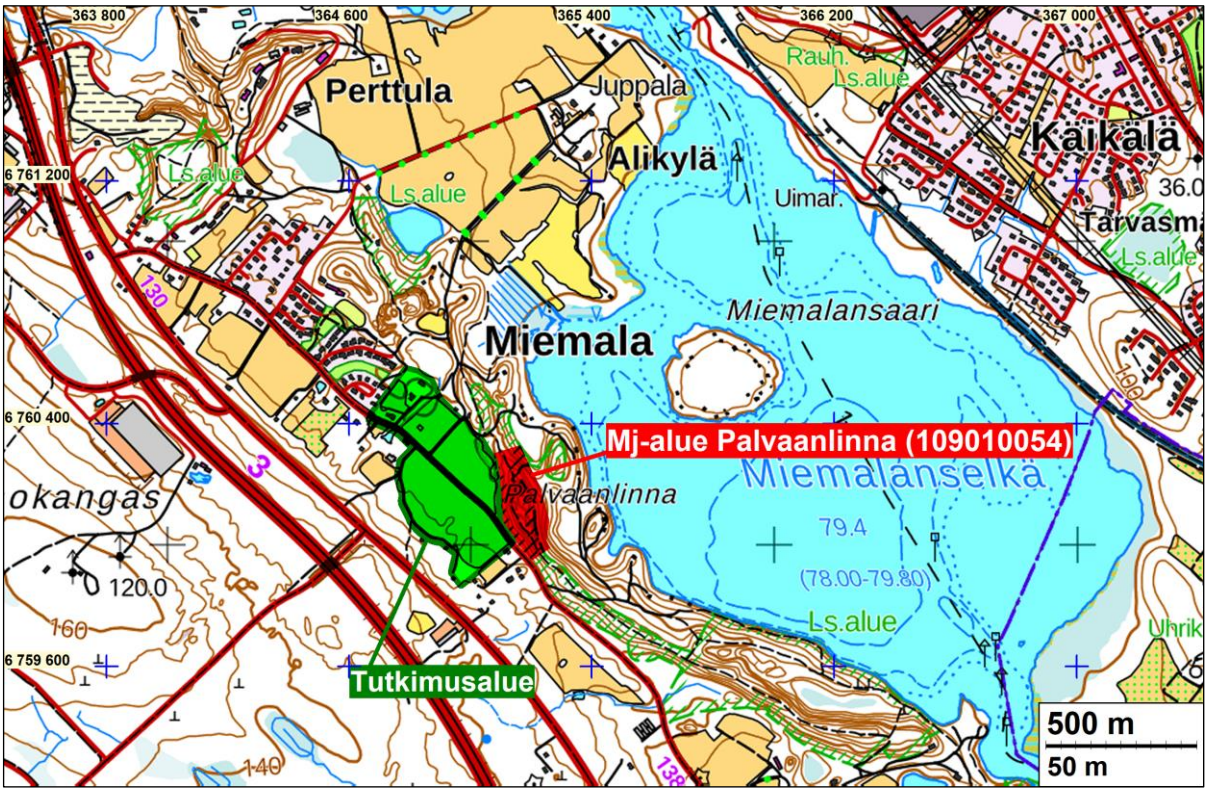
Tulos: Tutkitulla alueella ei ole suojeltavia arkeologisia jäännöksiä.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Paikannukset on tehty VRS-DGPS –laitteella. Kartat ja ilmakuvat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 8/2023, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 8/2023. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella. Kuvaaja: A. Bakhia, J. Koskinen & T. Kuljukka.

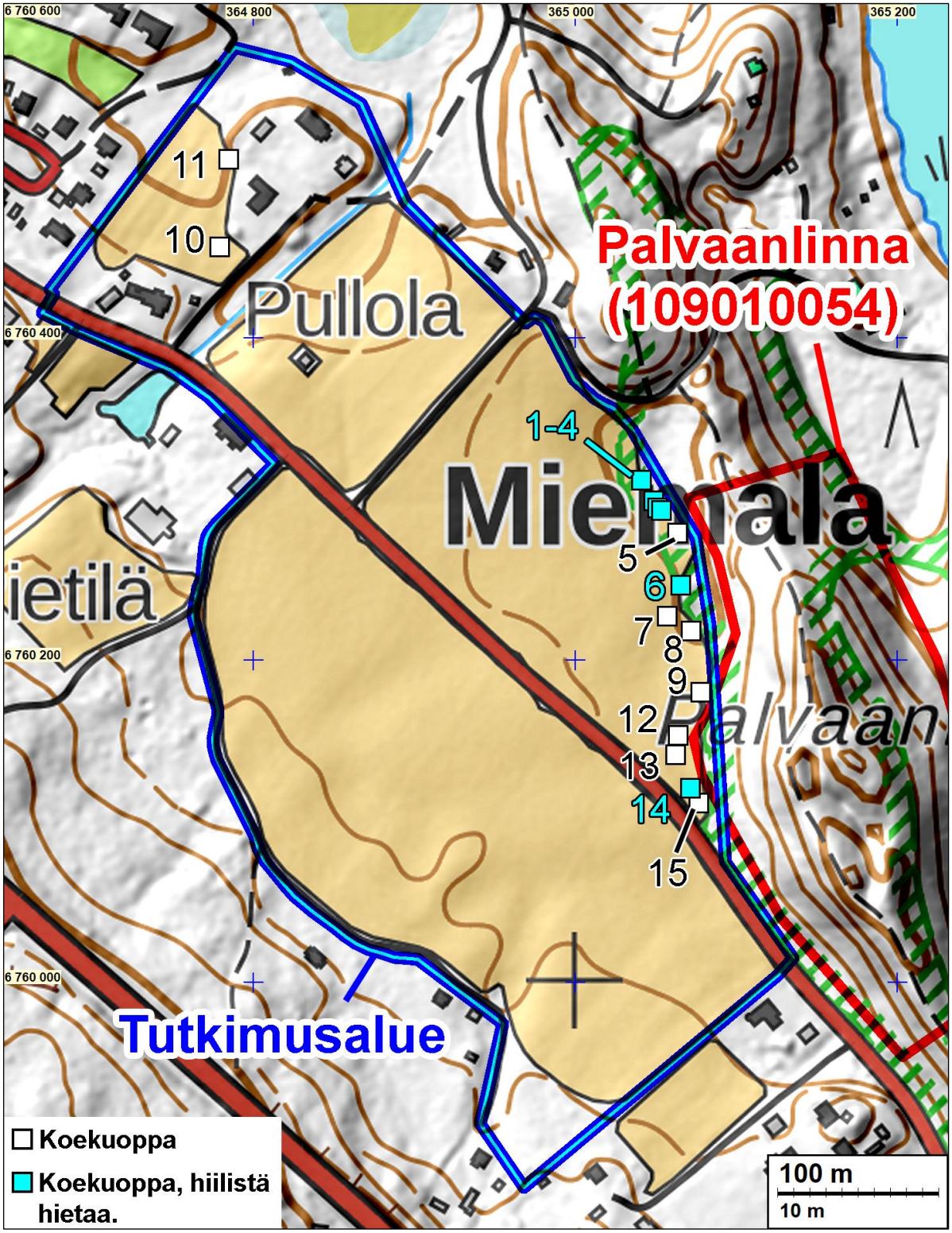
Kartat

Kartta 1. Tutkimusalueen sijainti.

Kartta 2. Tutkimusalueen lähiseutu.

Kartta 3. Tutkimusalueen maasto ja kaivetut koekuopat. Vaaleansinisellä merkityissä koekuopissa oli peltomullan alaisessa hiesu-/hietamaassa hiiltä. Muissa normaali kyntökerros, jonka alta alkoi puhdas luontainen hieta. Koekuoppien 1–4 kyntökerroksesta löytyi 1747 raha, nykyaikaiselta vaikuttavaa koristeetonta posliinia (1 kpl), vihreää suurikuplaista astialasia (1 kpl), palaneen saven muruja, mahdollisesti tulenpidon rapauttamaa kiveä. Löydöt ja tulenpidon jäljet liittynevät todennäköisesti 1872–1884 laaditulle senaatin kartalle merkittyyn taloon. Sitä aikaisemmilla kartoilla ei ole merkintöjä, joihin ne voisivat liittyä. 1747 raha saattaa olla pellossa täysin satunnaisena irtolöytönäkin, millainen on melko yleistä. Rautakautisia löytöjä ei tullut.

Tarkkuusinventointi

Hämeenlinnan kaupunki asemakaavoittaa pientaloaluetta Miemalan kaupunginosaan. Asemakaavoitettava alue sijaitsee Palvaanlinnan otaksutun rautakautisen linnavuoren muinaisjäännösrajauksen länsipuolella (mj-tunnus 109010054) ja luoteispäästään Pullolan tilan ympäristössä. Tilaajalta saamamme tiedon mukaan Hämeenlinnan kaupunginmuseo, eli alueellinen vastuumuseo, on ohjeistanut teettämään arkeologisen tarkkuusinventoinnin, jossa selvitetään, onko alueella Palvaanlinnaan tai Pullolan tilan maankäytön historiaan liittyviä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä. Ohjeen mukaan maastotyöt tehdään metallinilmaisinharavoinnin, pintapoiminnan ja satunnaisen koekuopituksen yhdistelmänä. Jos muinaisjäännöksiä löytyisi, selvitettäisiin niiden tarkempi laajuus kaivinkoneella kaivettavin koeojin seuraavassa tutkimusvaiheessa. Hämeenlinnan kaupunki tilasi Arkkitehtitoimisto Kristina Karlssonin välittämänä tarkkuusinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Maastotyön tekivät Juuso Koskinen, Alexander Bakhia ja Tomi Kuljukka, 26.–27.4. 2023, tutkimuksen kannalta normaaleissa olosuhteissa.

Tutkimusalue ja maastotyön menetelmät

Tutkimusalue sijaitsee Hämeenlinnassa, Hattelmalanharjanteen jatkeena olevan Palvaanlinna-nimisen harjun länsipuolella olevilla peltoaukeilla, jotka ovat Miemalantien ja Vihtavuorentien kumminkin puolin, sekä Pullolassa kulkevan puron luoteispuolella. Aluerajauksen sisään kuuluvat pihat ja rakennetut kohdat eivät kuuluneet tutkittaviin alueisiin, vaan ainoastaan peltoalueet. Alueen pellot ovat hyvin loivapiirteisiä ja niiden kyntökerroksen alainen maapohja on hiesua ja hietaa.

Maastotyön valmistelussa katsottiin Palvaanlinnan aiemmat arkeologiset tutkimusraportit sekä aluetta kuvaavat vanhat kartat: 1693 maakirjakartta, 1703 laadittu tiluskartta, 1783 isojakokartta ja 1872–1884 laadittu senaatin kartta, joiden perusteella saatiin käsitys tutkimusalueen kohdista, joista suojeltavaksi katsottavia historiallisen ajan arkeologisia jäännöksiä voisi löytyä. Tutkimusalueen valotutkamalli (LiDAR) ja ilmakuvat katsottiin, jos niistä saataisiin arkeologisesti mielenkiintoisiin jäännöksiin viittaavia havaintoja. Valotutkamallissa ei näkynyt mitään mielenkiintoista. Ilmakuvan pelloilla, Palvaanlinnan edustalla, näkyi tummentumia, jotka eivät kuitenkaan liittyneet maastosta saatuihin hiilisen maan havaintoihin, vaan alueet olivat ilmakuvassa tummentuneita todennäköisesti kosteuden takia.

Maastossa otollisiksi arvioidut kohdat (tarkemmin edempänä) käytiin läpi järjestelmällisellä metallinilmaisinharavoinnilla tarkkaillen samalla pellon pintaa, eli pintapoimimalla. Niille kaivettiin alaltaan noin 40x40 cm koekuoppia. Koekuoppia kohdennettiin erityisesti metallinilmaisinlöytöjen ja muista koekuopista saatujen havaintojen perusteella. Muuten niitä kaivettiin muinaisjäännöksille otollisiksi katsotuille kohdille harvakseltaan, mutta kattavasti. Koekuopat tehtiin lapioita ja lastoja käyttäen. Ne kaivettiin peltomullan alaiseen maahan asti, josta katsottiin, onko kohdalla muinaisjäännökseen viittavia merkkejä vai ei. Koekuopat, joista saatiin mahdollisesti muinaisjäännöksiin viittaavia merkkejä, dokumentoitiin valokuvin, paikkamittauksin ja muistiinpanoin. Koekuopista, joissa oli vain normaali kyntökerros ja sen alainen luontainen hieta (kartoissa valkoisella), otettiin vain paikkamittaus. Yllä mainittuja ja muita vanhoja karttoja tutkittiin raportointivaiheessa vielä tarkemmin, jotta maastosta saatujen historiallisen ajan löytöjen ja jälkien, voitiin todeta liittyvän todennäköisesti 1872–1884 laaditulle senaatin kartalle merkittyyn taloon, ei siis suojeltaviin arkeologisiin jäännöksiin. Esihistoriallisiin jäännöksiin viittaavia löytöjä tai havaintoja ei saatu.

Tutkimuksessa saadut löydöt tulivat kaikki sekoittuneesta kyntökerroksesta, ja ne jätettiin löytöpaikalleen. Koekuopan 3 kohdalta metallinilmaisinlöytönä saatu raha – 1747 lyöty äyri – otettiin silti talteen tarkempaa tunnistamista varten. Sitäkään ei toimiteta Kansallismuseon kokoelmiin, koska se ei ole peräisin kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Kuva 1

Kuva 2

Tutkimusalue kaakkoisrajalta, Miemalantieltä, pohjoiseen (vas.) ja luoteeseen (oik.) kuvattuna.

Kuva 3

Kuva 4

Tutkimusalue Miemalantien ja Vihtavuorentien risteykseltä etelään (vas.) ja luoteeseen (oik.) kuvattuna.

Kuva 5

Kuva 6

Vasemmalla: Miemalantien ja Vihtavuorentien risteys koilliseen (vas.) ja itään Palvaanlinnalle (oik.) kuvattuna.

Palvaanlinna

Palvaanlinnaa on tutkittu vain inventoinneissa, pintahavaintoja tehden. Mäkeä on pidetty mahdollisena rautakautisena linnamäkenä pääasiassa sen puolustukseen sopivan sijainnin ja topografian perusteella. Yhtään rautakautista tai muunkaan aikaista muinaislöytöä siltä ei ole saatu, eikä mäellä ole havaittu kiistattomia ihmistekoisia rakenteita. Länsipuolen jyrkänteen reunalla on havaittu sorakohouma, luoteispäästä kivikko ja järvenpuoleisella reunalla kivijono, joista ei Väinö Voionmaan mukaan voi varmuudella sanoa, etteivätkö ne olisi ihmisen tekemiä. Harjun korkeimmalla kohtaa on notkelma, jonka eteläpään suulla hän on - Esko Sarasmon mukaan - havainnut mahdollisia portinpieliskiviä. Perinnetiedon perusteella mäellä on pidetty merkkitulia. Sitä on pidetty myös palvonnan paikkana, ilmeisesti nimensä perusteella. (Voionmaa 1935: 30–31, Sarasmo 1939: 12–13, Saukkonen 1984: 225–226, Seppälä 1999: 100)

Muinaisjäännösalueen edusta tutkimusalueesta on hyvin tasaista, vain hyvin loivasti ja laajapiirteisesti kumpuilevaa, peltoa. Palvaanlinnan puoleinen pellon reuna käytiin läpi tarkasti metallinilmaisimella, noin 30 m leveydelle. Sama alue pintapoimittiin erityisen tarkasti ja koekuopitettiin. Pellon pintaa peitti sammal ja edellisvuoden laonnut sänki. Usein paikoin muutaman neliön kohtia oli kuitenkin auki, joista löytöjä ja muinaisjäännöksiin viittaavia merkkejä katsottiin erityisen tarkasti. Heikohkosta, joskin normaalista, maan pinnan näkyvyydestä huolimatta Palvaanlinnan edusta saatiin tarkoituksenmukaisesti tutkittua, metallinilmaisinharavoinnin ja koekuoppien kaivun avulla.

Kohdalta ei tullut esille mitään rautakauteen liittyvää. Useissa koekuopissa oli nykyisen kyntökerroksen alaisessa hiesu-/hietamaassa hiilipilkkuja. Samoilla kohdin oli kyntökerroksessa historiallisen ajan asutukseen viittaavia löytöjä, jotka liittynevät vasta senaatin kartastolla paikalle merkittyyn taloon, eivät siis muinaisjäännökseen (tarkemmin seuraavassa luvussa).

Kuva 7

Kuva 8

Tutkimusalue Palvaanlinnan edustalla etelään kuvattuna.

Pullola ja tutkimusalueen historiallinen aika

Arkkitehtitoimisto Kristina Karlssonilta saamiemme tietojen mukaan kaupunginmuseo on katsonut Pullolan alueen arkeologisesti mielenkiintoiseksi, koska metallinilmaisinharrastaja on löytänyt noin sata vuotta sitten rakennetun ja hiljattain puretun rakennuksen kohdilta 1740-luvun rahan (ILM20007). Lisäksi 1693 kartalle (KA h90: 3/1) olisi Pullolan tienoille merkitty ”torppa ja torpanoja” sekä aidattu alue: mahdollisesti pelto, jonka kohdalla olevasta kirjoituksesta ei saa selvää. Sama alue on tietojen mukaan näkyvillä myös 1703 laaditulla kartalla (KA h90: 3/2). Paikannimenä Pullola voisi mahdollisesti viitata kestikievaritoimintaankin. Kaupunginmuseo mainitsee myös, että

tutkimusalueen eteläreunaman ulkopuolella olevan talon tienoilta on löytynyt tarkemmin ajoittamaton venäläisen upseerin kaulalaatta (ILM19353). Yksityisenä toimijana Mikroliitti Oy:llä ei ole pääsyä harrastajien tekemiin ilmoituksiin, joista löydöistä olisi saattanut saada lisätietoja. Kaulalaatan kohtaa ei käyty tarkastamassa maastossa, koska vanhoilla kartoilla ei ole sillä kohdin merkittynä mitään suojeltaviin arkeologisiin jäännöksiin viittaavaa. Löytöä on pidettävä irtolöytönä, eli ei suojelukohteena.

Tarkkuusinventoinnin kartta-analyysissä totesimme, että Pullolan tila on siirtynyt nykyisille sijoilleen vasta isojaon jälkeen, eikä siitä tutkimusalueelle mahdollisesti jääneitä jäännöksiä voi siis pitää muinaisjäännöksinä (ks. Tutkimusalue vanhoilla kartoilla). Ennen isojakoa Pullolan talo on sijainnut Miemalan ryhmäkylässä, eli noin nykyisten Juppalan ja Inkilän kohdilla. 1693 ja 1703 kartoilla Miemalanlahden lounaisrannalla, eli tutkimusalueen *suunnilla,* olevat merkinnät ovat maamerkkejä, ja ne on laitettu karttaan Miemalan kylään johtavan reitin tunnistamiseksi. Merkinnät ovat siis hyvin suuripiirteisiä ja erittäin vaikeita paikantaa tarkasti nykymaastoon, lukuun ottamatta ”torpanojaksi” katsottua merkintää. Se vastaa Yläneen ja Miemalan kylien rajalla olevaa Taponojaa, 730 metriä kaakkoon tutkimusalueen kaakkoisrajasta. 1693 kartassa ei siis lue ”Torpanoja” vaan ”Tapfonoja”. Sama oja on merkitty 1783 isojakokartalle kylien väliselle rajalle, joka voidaan paikantaa nykymaastoon 1961 ja 1962 peruskarttojen avulla.

1693 ja 1703 karttojen peltoa tai niittyä/laidunta todennäköisimmin vastaava merkintä paikantuu 1703 kartalle merkittyyn tiestöön nähden johonkin tutkimusalueen luoteislaitamille. On mahdollista, että se sijoittuu tutkimusalueen rajojen ulkopuolellekin. Vanhoille kartoille merkitty pelto- tai laidun ei ole tyypillisesti viite paikalla olleista asutuksista, joiden jäännöksiä voisi olla säilynyt paikalla muinaisjäännösrakenteina, useimmiten päinvastoin. Ehkä tässä tapauksessa, koska kyseessä on muista pelloista kaukana erillään oleva merkintä, voitaisiin olettaa, että se olisi viite esimerkiksi mäkituvasta tai torpasta. Varsinaisia torppamerkintöjä ei millään mainituista kartoista ole tutkimusalueen kohdalla tai lähitienoillakaan.

Pullolassa kulkevan puron länsipuolella on loivasti pohjoiseen viettävä pelto, jonka pohjoispuolella on pihapiiri, jolta harrastaja oli löytänyt 1740-luvun rahan. Samassa pihapiirissä on sijainnut 1872–1884 senaatin kartalle merkityt talot. Pellon pohjoisreunaa tutkittiin noin 10 m leveydeltä. Pellon pinta oli laonneen heinän ja sammalen peitossa, eikä siitä voitu tehdä pintahavaintoja. Metallinilmaisimella löytyi saranankappale, jonka kohdalle kaivettiin koekuoppa 10. Koekuopassa oli vain normaali kyntökerros, ja sen alla puhdas sekä koskemattomalta vaikuttanut hiesu. Sarana liittynee todennäköisesti senaatin kartalle merkittyihin taloihin, jos mihinkään vanhoilla kartoilla. Muilla vanhoilla kartoilla kohdalla ei ole asutusta tai muitakaan muinaisjäännösrakenteisiin viittavia merkkejä. Toinen samalle pellonreunalle tehty koekuoppa (11) kaivettiin paikalleen siksi, että kohta oli tutkittavista peltoalueista lähimpänä harrastajan tekemää rahalöytöä. Koekuopassa oli vain normaali kyntökerros, jonka alta alkoi puhdas ja koskemattomalta vaikuttanut hieta.

Tehdessä metallinilmaisinharavointia ja koekuopitusta Palvaanlinnan muinaisjäännösalueen reunamalla tuli kolmen koekuopan (1, 3 ja 6) kyntökerroksesta esille historiallisen ajan löytöjä: kyntökerroksesta löytyi 1747 raha, nykyaikaiselta vaikuttavaa koristeetonta posliinia, vihreää suurikuplaista astialasia, palaneen saven muruja ja mahdollisesti tulenpidon rapauttamaa kiveä. Samoilla kohdin kyntökerroksen alaisessa hiesu- ja hietamaassa oli hiilihippusia (koekuopat 1–4, 6 ja 14. Vuosina 1872–1884 laaditulle senaatin kartalle on kohdille merkittynä talo, johon havainnot todennäköisesti liittyvät. Senaatin karttaa aiemmilla kartoilla ei kohdalle ole merkitty kyliä, taloja, torppia tai mitään muutakaan, mistä löytöjen tai tulenpidon merkkien voisi olettaa olevan peräisin.

Kuva 9 **Kuva 10**

Pullola, tutkimusalueen luoteisreunalta kaakkoon (vas.) ja etelään (oik.) kuvattuna.

Miemalantie

Raportointivaiheessa vanhoja karttoja katsoessa huomattiin, että tutkimusalueen kohdalla kulkeva Miemalantie on Kuninkaan kartastoon merkitty reitti, joka johtaa Janakkalan keskiaikaiselta Pyhän Laurin kirkolta Hämeenlinnaan. Se on todennäköisesti ollut osa keskiajan lopun maantieverkostoa (ks. esim. Haggrén 2015: 501). Tie noudattelee nykyisen Miemalantien linjaa hyvin tarkasti vielä 1872–1884 laaditulla senaatin kartalla. Sitä aiempia tievaiheita kuvaaville kartoille tien linja on merkitty vain suuntaa antavasti, ja karttojen tiemerkintöjä ei voida tarkasti paikantaa nykymaastoon. Tutkimusalueen maastossa ei havaittu mitään käytöstä poistuneelta tieltä vaikuttavia jäännöksiä. 1703 laaditulle kartalle on merkitty virstanpylväs, joka paikantuu oletettavasti tutkimusalueen kaakkoisosaan. Sellaisen jäännöksiä ei maastossa näkynyt, kun kohdalla tehtiin maastotutkimusta.

Museoviraston ohjeistuksen mukaan tutkimusalueen kohdalla kulkeva Miemalantie voitaisiin periaatteessa suojella muuna kulttuuriperintökohteena, koska se on keskiaikaisen ja/tai uuden ajan alun maantieverkoston edelleen käytössä oleva osa. Suojelu ei ehkä ole kyseisen tieosuuden kohdalla mielekästä: tie on nykyaikaisesti rakennettu, korjailtu ja perustettu autotie, jonka syvälläkin olevia kerrostumia tutkittaessa olisi todennäköisesti mahdotonta arvioida minkä ikäisiä ne ovat ja ovatko ne peräisin keskiaikaisesta/ uuden ajan alun tievaiheesta vai eivät.

Pullolan lounaispuolella tie ylittää pienen puron, jonka kohdalla voisi periaatteessa olla nykyaikaisten tiekerrostumien alla säilyneitä keskiaikaiseen tai uudenajan alun tievaiheeseen liittyviä orgaanisia silta- tai puurakenteita, jollaisista voitaisiin saada radiohiiliajoitus. Sekin lienee kohdan pienialaisuudesta johtuen melko epätodennäköistä. Kohtaa ei katsottu maastossa, koska vastuumuseon ohjeistuksen mukaan keskityttiin tutkimaan muita alueita. Oletettavaa on, ettei nykyisten tierakenteiden mahdollisesti peittämistä suojeltavista tiekerrostumista olisi saatu tietoa pintahavainnoin tai käsityökaluilla tehtävin koekuopin, eikä niiden olemassaoloa voisi selvittää myöskään kaivinkoneella tieturvallisuutta vaarantamatta. On tietysti myös mahdollista, ettei keskiaikaisen ja uuden ajan alun tien linja ole kulkenut tarkalleen nykyisen tien kohdilla, vaan esimerkiksi joitain kymmeniä metrejä siitä sivussa, ja tie on voinut kokonaan tuhoutua maankäytön myötä.

Tulos

Tutkimusalueelta ei saatu havaintoja muinaisjäännöksistä tai muista suojeltaviksi katsottavista arkeologisista jäännöksistä.

Pullolan tila on muuttanut tutkimusalueen kohdille vasta isonjaon jälkeen. Tilaan liittyvät kulttuurikerrokset tai rakennejäännökset eivät siis olisi olleet muinaisjäännöksiä, vaikka niitä alueelta olisi löydettykin.

Palvaanlinnan mahdolliseen rautakautisen linnavuoren kupeessa tehtiin metallinilmaisinharavointia ja koekuopitusta, mutta yhtään rautakautista löytöä ei saatu. Tutkimusalueelta ei siis havaittu rautakautisiakaan muinaisjäännöksiä tai irtolöytöjä.

18.8.2023

Juuso Koskinen, Mikroliitti Oy

Lähteet

Alanen, T. & Kepsu, S. 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS.

Avander. Uthi Nyhland Tafwastehuus Lähn nedre Hållola Härad och Rängo Sochn består Miemala by. Maanmittauslaitos. (KA H90:3/2).

Forsell, L. 1693. Geometrisk afritnings på Miemolla belägen i undra Hållola Häradh och Rängo Sochn. Maanmittauslaitos. (KA H90:3/1).

Haggrén, G. 2015. Keskiajan arkeologia. G. Haggren, P. Halinen, S. Raninen & A. Wessman (toim.) Muinaisuutemme jäljet: 369–534. Helsinki, Gaudeamus.

Häggström. 1783. Charta öfver Miemala Byss Ägor Belägne I Wano soken Nedre Hollola härad Tavastehus Län. Maanmittauslaitos. (KA H90:3/4-14).

Peruskartat, 2131 08, 1962 ja 2131 09, 1961. Maanmittauslaitos.

Sarasmo, E. 1939. Vanajan ja Hämeenlinnan kiinteät muinaisjäännökset.

Senaatin kartta. Rivi XIV, lehti 27, 1872-1884. Maanmittauslaitos.

Seppälä, S-L. 1999. Vanajanlaakson perusselvitykset – Esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten inventointi – kohdekuvaukset. Museovirasto.

Saukkonen, J. 1984. Hämeenlinnan inventointikertomus.

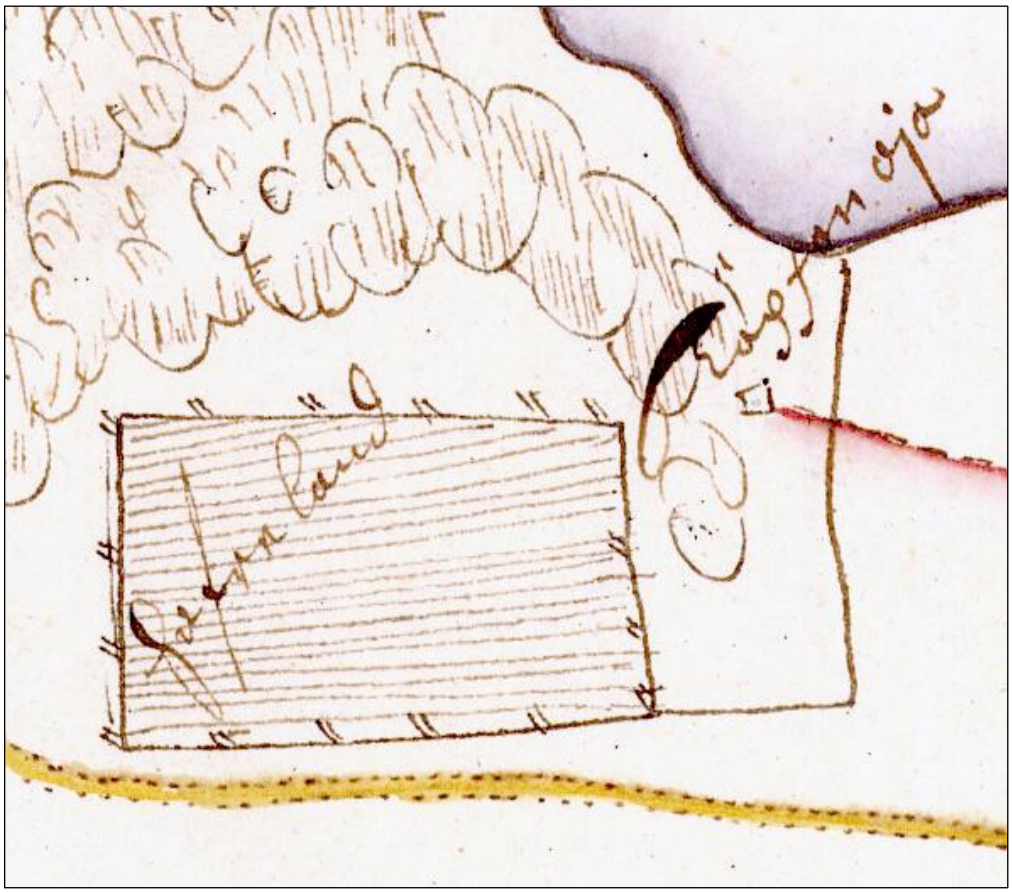
Vanajan pitäjänkartta. 1840-luku. Maanmittauslaitos.

Voionmaa, V. 1935. Hämeen muinaislinnoja. Suomen muinaismuistoyhdistys.

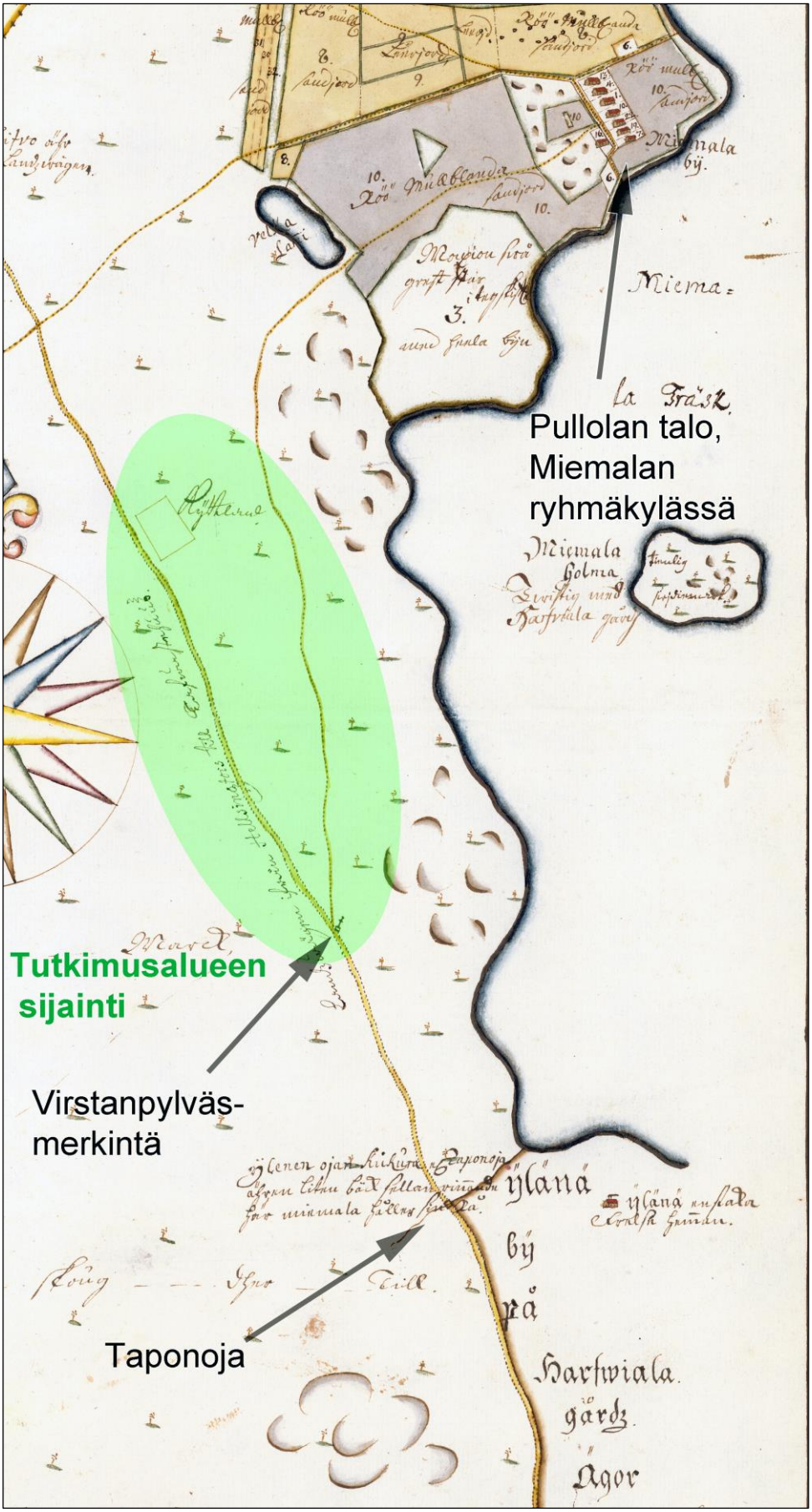
Tutkimusalue vanhoilla kartoilla

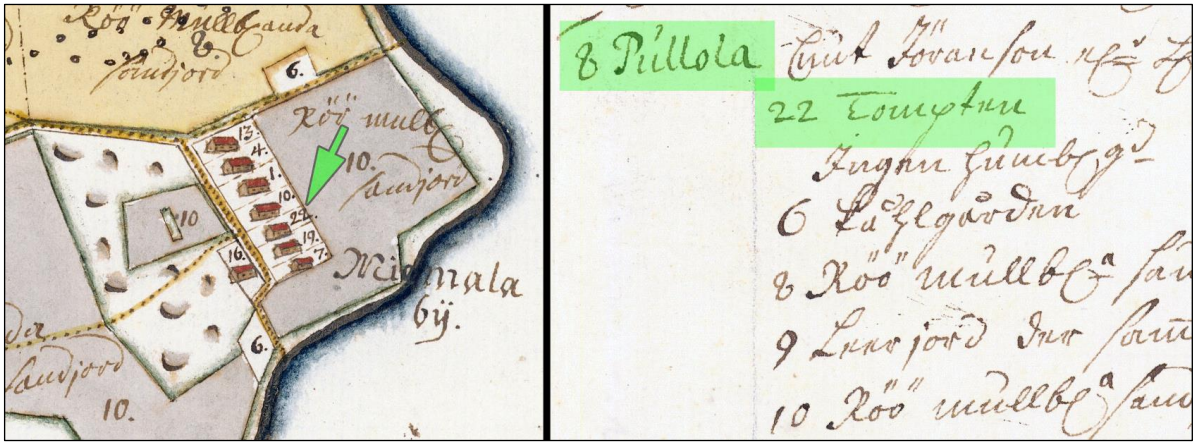
Kartta 4. 1693 maakirjakartta. Tutkimusalueen summittainen sijainti sinisen nuolen kohdalla. Vihreän nuolen kohdalla ”Tapfon oja”.

Kartta 5. Taponoja (Tapfon oja) 1693 maakirjakartalla. Teksti ei siis viittaa torppaan, vaan Miemalan ja Yläneen kylien väliseen rajaan 730 m tutkimusalueelta kaakkoon.

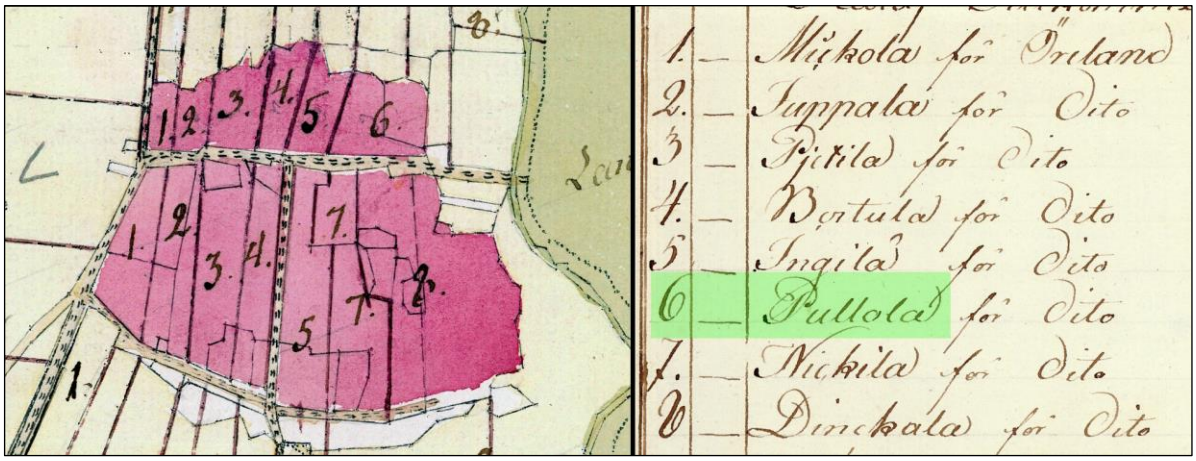
Kartta 6. 1703 laadittu tiluskartta.

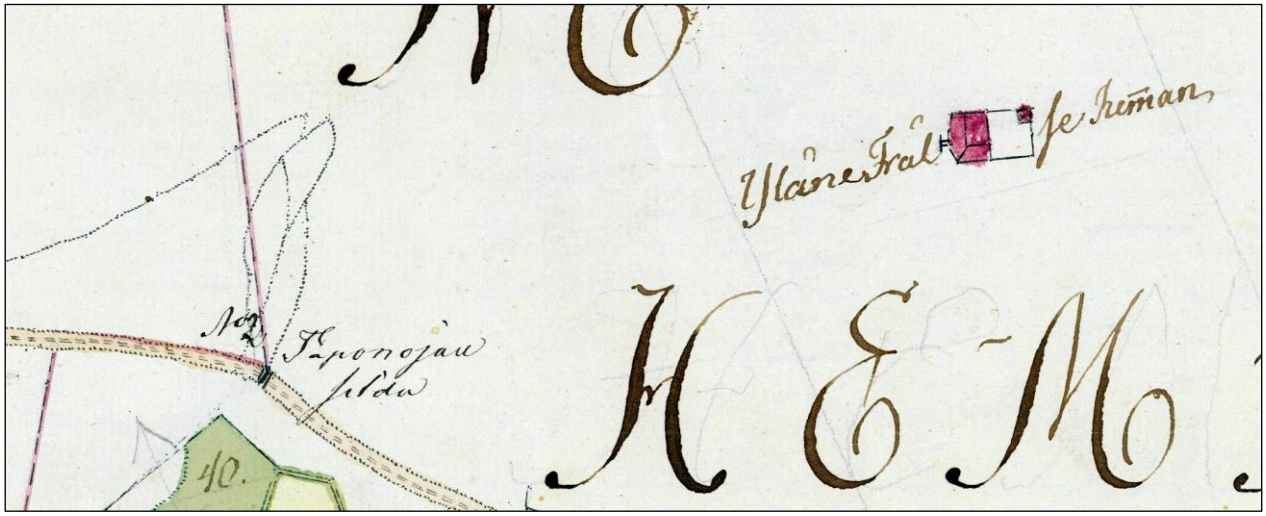
Kartta 7. 1703 tiluskartalla Pullola on tontti numero 22 Miemalan ryhmäkylässä.

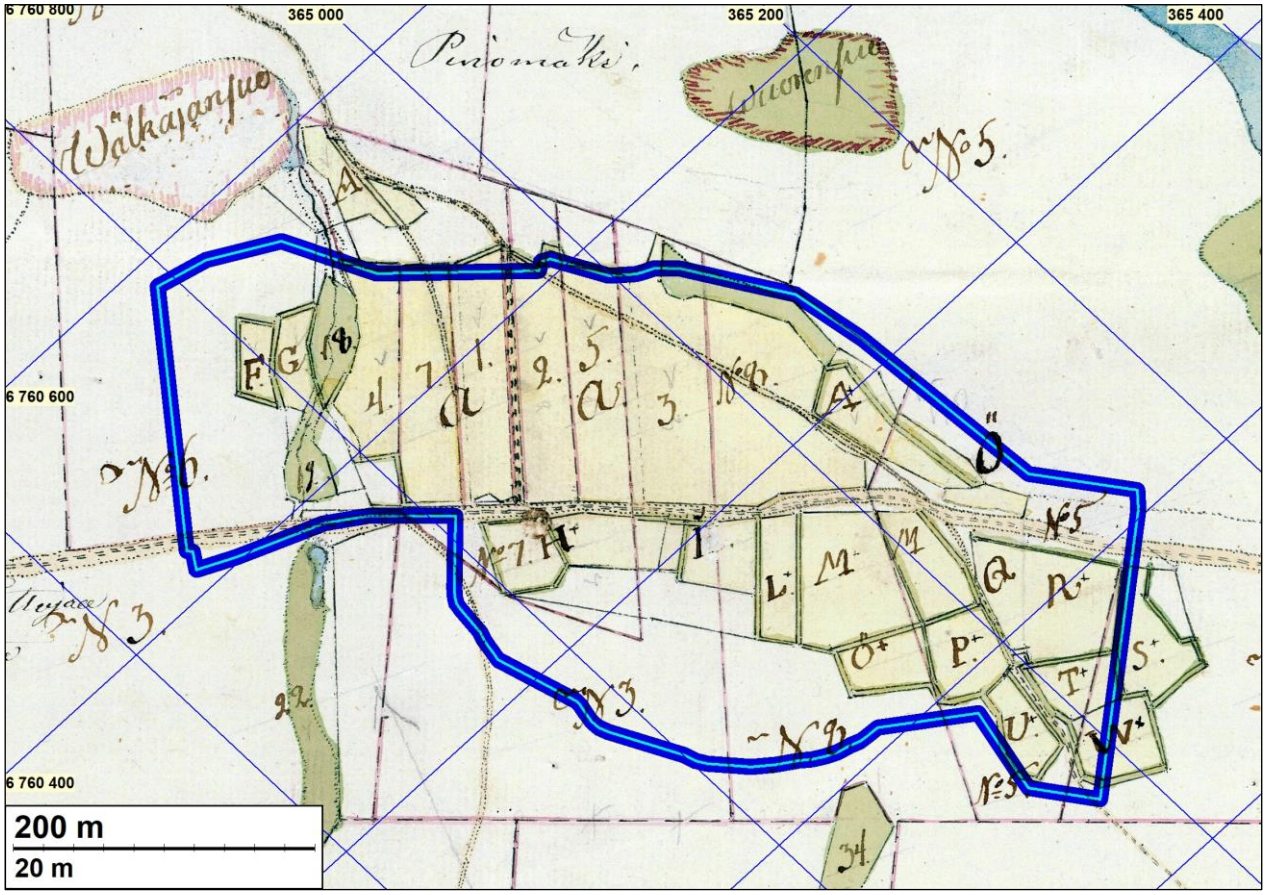
Kartta 8. Tutkimusalueen seutu 1783 isojakokartalla.

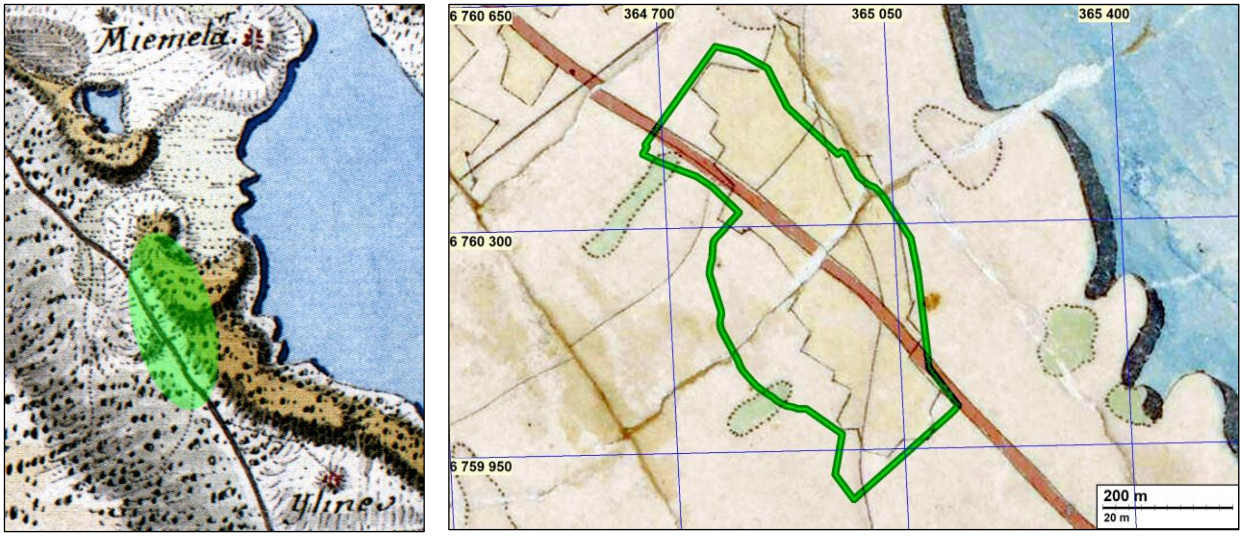
Kartta 9. Miemalan kylätontti 1783 isojakokartalla. Kylätontin maat jaettuna talonumerointien mukaan. Todennäköisesti Pullolan talo on sijainnut ryhmäkylässä tontin nro. 6 kohdalla, eli samoilla kohdin kuin 1703 tiluskartalla.

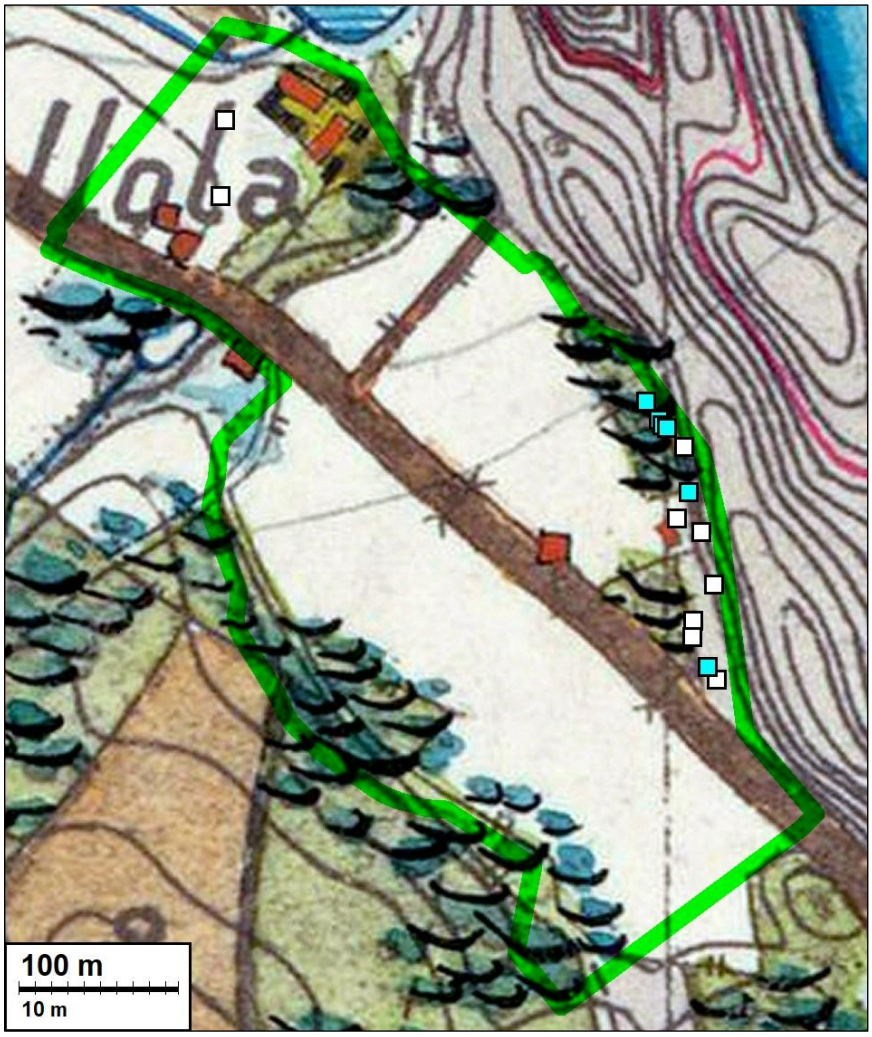
Kartta 10. Taponojan, eli Miemalan ja Yläneen kylätonttien rajan, kohta 1783 isojakokartalla.

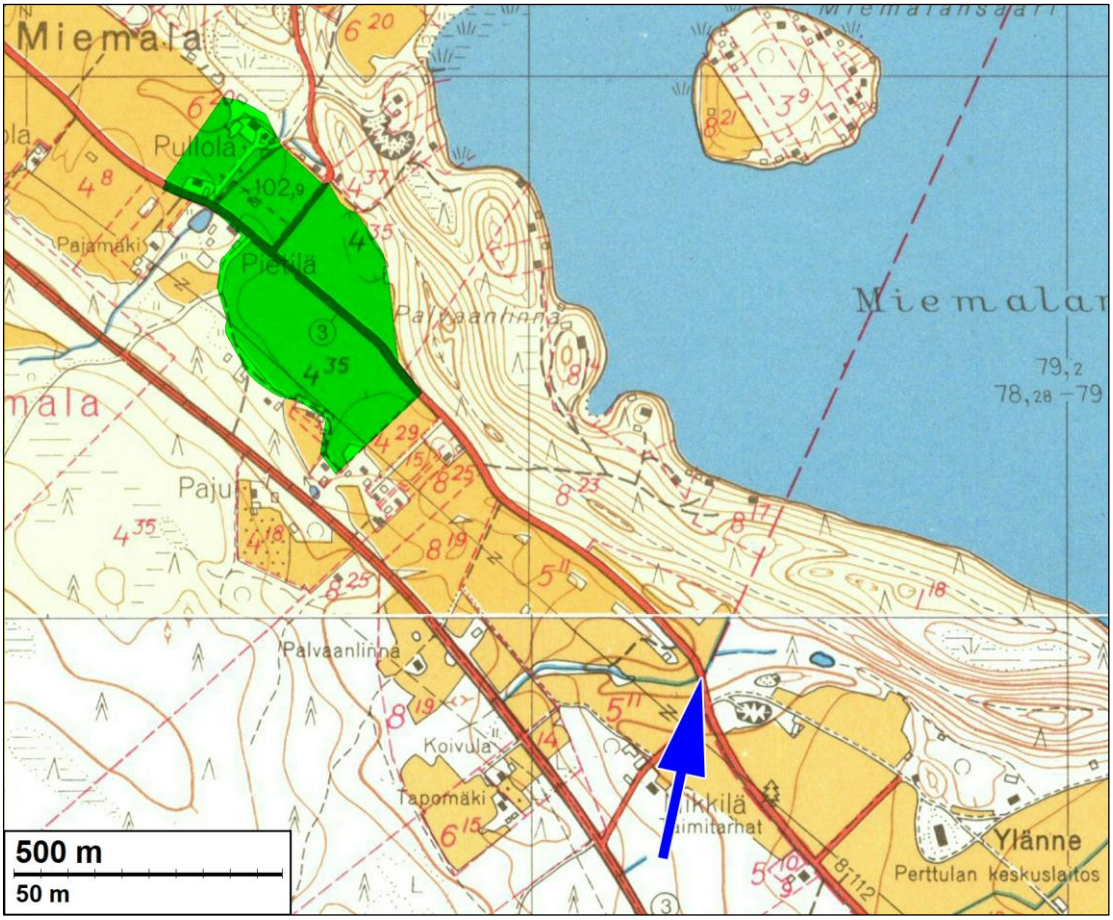
Kartta 11. Tutkimusalue asemoituna 1783 isojakokartan päälle. Sen kohdalla on peltoja niittyjä, teitä ja metsää, ei kyliä, taloja, torppia tai muutakaan asutusta.

Kartta 12. *Vasemmalla:* Tutkimusalueen sijainti 1776–1805 laaditulla Kuninkaan kartastolla. Kohdalle ei ole merkitty Pullolaa tai muitakaan asutuksia. *Oikealla:* Tutkimusalue 1840-luvulla laaditulla pitäjänkartalla. Sen kohdalle on piirretty peltoa, metsää niittyä ja teitä. Pullolaa ei ole merkittynä nykyisille sijoilleen.

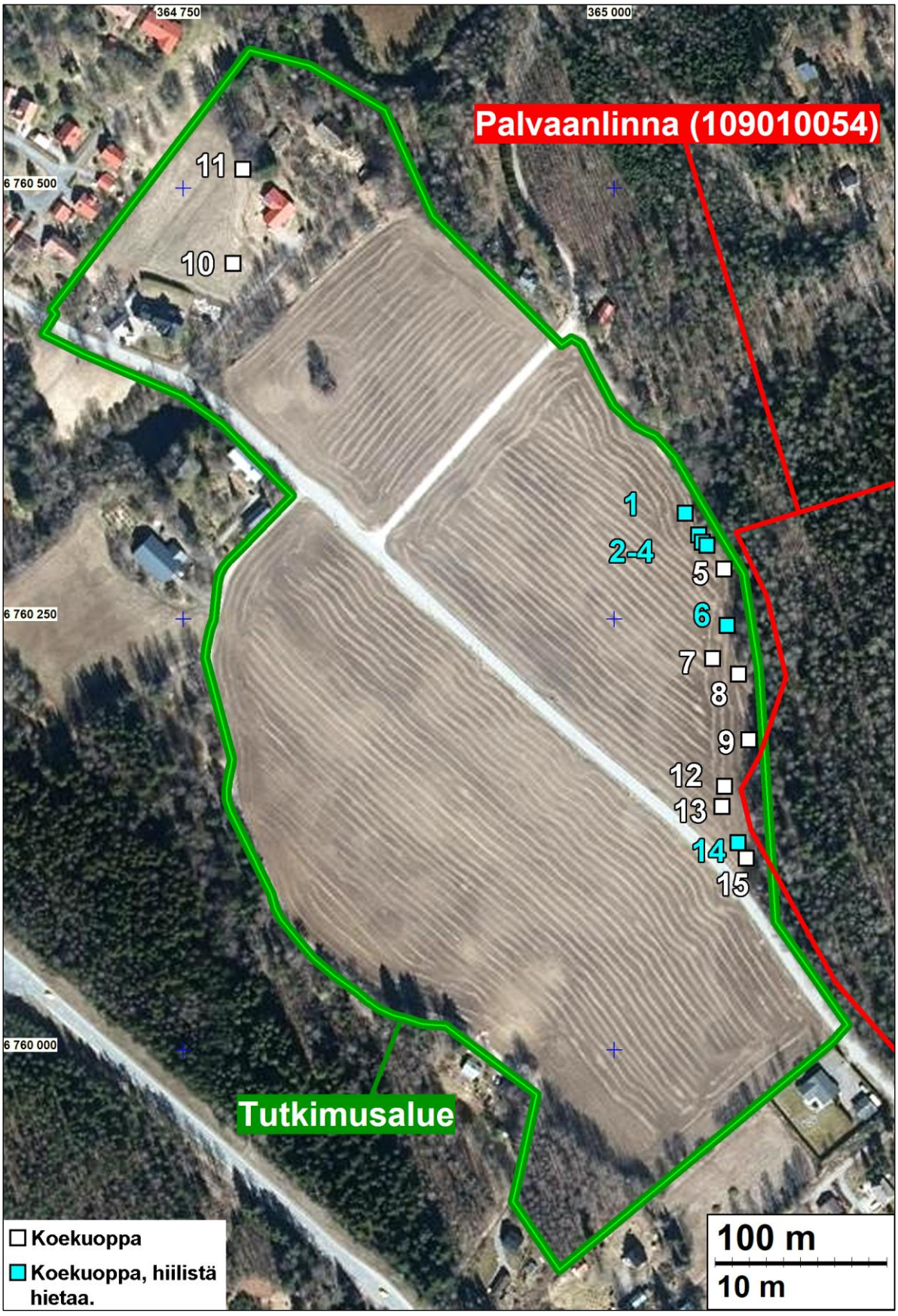

Kartta 13. Tutkimusalueen rajat ja koekuopat 1872–1884 laaditulle senaatin kartalle piirrettyinä. Vaaleansinisillä neliöillä merkityissä koekuopissa oli peltomullan alaisessa hiesu-/hietamaassa hiiliä, ja samoilla kohdin nykyisestä kyntökerroksesta tuli historiallisen ajan löytöjä. Hiilet ja löydöt liittyvät todennäköisesti senaatin kartalle merkittyyn taloon. Muissa vanhoissa kartoissa kohdalle ei ole merkitty asutusta. Pullolaan, nykyisten pihapiirien kohdille, on merkittynä taloja ja ulkorakennuksia. Kartta on siis tiettävästi vanhin, jossa Pullola on tutkimusalueen kohdalla.

Kartta 14. 1961 (ylempi) ja 1962 laadittujen peruskarttalehtien yhdistelmä, jolla tutkimusalue vihreällä. Sinisen nuolen kohdalla Yläneen ja Miemalan kylien välinen raja, eli 1693, 1703 ja 1783 karttojen Tapfon ojan/Taponojan kohta.

Koekuopat

Kartta 15. Vaaleansinisellä merkityissä koekuopissa oli nykyisen kyntökerroksen alla olevassa hietamaassa hiilihippusia, muissa koekuopissa kyntökerroksen alainen maa oli normaalia puhdasta ja täysin koskemattomalta vaikuttanutta hietaa.

KK1

0–65 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa, jossa hiilipilkkuja, noin 4 cm syvyydellä muutamia rapautuneen kiven kappaleita, ja 1 sirpale nykyaikaiselta vaikuttavaa koristeetonta posliinia, palaneen saven muruja ja hieman puuhippusia, yksi niistä selvä risun katkelma.
65–70 cm pohjamaa: kostea tummanharmaa hiesu, jossa hiilipilkkuja.

Kuva 11

Kuva 12

Koekuoppa 1, vasen kuva lounaaseen. Oikeassa kuvassa, koekuopan seinämässä kiinni nykyaikaiselta vaikuttanut posliinin pala.

KK 2

0–45 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa, pohjalla runsashiilinen multa.

Kuva 13

Kuva 14

Koekuoppa 2, vasen kuva lounaaseen.

KK 3

Kaivettiin metallinilmaisimella löytyneen 1747 rahan kohdalle.

0–35 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa, jonka alaosassa hiiliä ja rapautuneen kiven kappaleita ja palaneen saven hippusia.
35–45 cm pohjamaa: hiesu, jossa runsaasti hiiliä

Kuva 15

Kuva 16

Koekuoppa 3, vasen kuva pohjoiseen.

Kuva 17

Kuva 18

Koekuopan 3 kohdalta metallinilmaisimella löytynyt 1747 äyri.

KK4

Kaivettiin läpi hiiliä sisältäneestä hietamaasta, samoin kuin koekuoppa 6 ja 14. Muissa koekuopissa kaivaminen pysäytettiin hiilisen maan pintaan, koska maastotyövaiheessa oletettiin, että se voisi olla muinaisjäännöstä paikalla olleesta torpasta.

0–40 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa.
40–60 cm todennäköisesti senaatin kartan aikaiseen asutukseen liittyvä kulttuurikerros: mullansekainen runsashiilinen hieta, jossa multa vähenee syvemmälle mentäessä.
60–70 cm pohjamaa: puhdas ja täysin koskemattoman oloinen hieta.

Kuva 19

Kuva 20

Koekuoppa 4, vasen kuva luoteeseen.

KK 6

0–40 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa, jossa 1 vihreä ja suurikuplainen astialasin sirpale.
40–50 cm todennäköisesti senaatin kartan aikaiseen asutukseen liittyvä kulttuurikerros: hiilensekainen multa, jossa multa vähenee ja hieta lisääntyy alaspäin mentäessä.
50–60 cm pohjamaa: puhdas ja täysin koskemattoman oloinen hieta.

Kuva 21

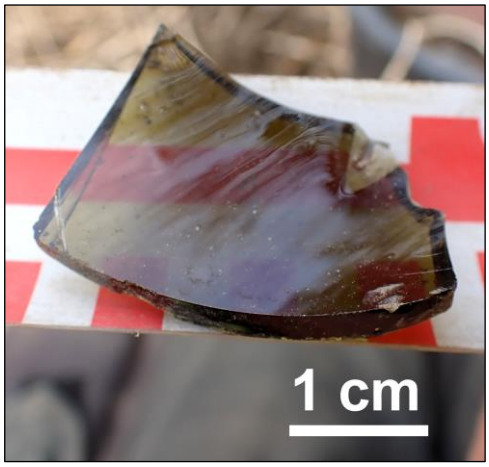

Kuva 22

Koekuoppa 4, vasen kuva pohjoiseen.

Kuva 23

Koekuopan 4 nykyisestä kyntökerroksesta löytynyt astialasin sirpale.

KK 10:

Kaivettiin metallinilmaisimella löytyneen saranankatkelman kohdalle.

0–30 nykyinen kyntökerros: multa, jossa yksi muru palanutta savea, mahdollisesti tiiltäkin.
30–40 cm pohjamaa: puhdas ja täysin koskemattoman oloinen hieta.

Kuva 24

Kuva 25

Koekuoppa 10, vasen kuva pohjoiseen.

Kuva 26

Koekuopan 10 kohdalta, maanpinnalta metallinilmaisinlöytönä, tullut saranan katkelma.

KK 14

0–40 cm nykyinen kyntökerros: hiedansekainen multa.
40–50 cm todennäköisesti senaatin kartan aikaiseen asutukseen liittyvä kulttuurikerros: hieta, jossa hiilipilkkuja.
50–55 cm pohjamaa: puhdas ja täysin koskemattoman oloinen hieta.

Kuva 27

Kuva 28

Koekuoppa 14, vasen kuva pohjoiseen.

Koekuoppien koordinaatit

KK	N	E
1	6760311,7	365040,9
2	6760298,9	365048,7
3	6760294,7	365050,9
4	6760293	365053,6
5	6760279,1	365063,4
6	6760246,5	365065,3
7	6760227,2	365057
8	6760218,2	365071,8
9	6760180,1	365077,8
10	6760456,5	364778,9
11	6760511,1	364784,5
12	6760153,3	365063,8
13	6760141,5	365062,4
14	6760120,5	365071,5
15	6760111,5	365076,5